

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

№1

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

2026

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Elektron nashr. 2026-yil, yanvar.

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoiraz Azimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.
Abdukurimova Dinara Rustamxanovna, bank-moliya akademiyasi professori, DSc., professor.
Ikrarov Murod Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongirathbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoiraz Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyea Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.
Abdukarimova Dinara Rustamkhanovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Ikramov Murod Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi
336/3-sonli qarori bilan
ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

INSON KAPITALINING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI.....	52
Dilnoza Ruziqulova Xoliqovna	
MAHALLIY BUDJET DAROMADLAR BAZASINI BAHOLASH SAMARADORLIGINI TAKOMILLASHTIRISH.....	56
Isoqov Zafarjon Zokirjonovich	
INNOVATSION IQTISODIYOTDA AYOLLAR TADBIRKORLIGINI RIVOJLANTIRISH BO'YICHA XALQARO TAJRIBA	60
Maksumova Umidaxon Sadikjonovna	
ОЛИГОПОЛИЯ И ТЕОРИЯ ИГР	64
Камилова Наргиза Абдукаххоровна, Наимов Самандар Раджабович	
ЦИФРОВЫЕ ИНВЕСТИЦИИ НА ЖЕЛЕЗНОДОРОЖНОМ ТРАНСПОРТЕ: НОВАЯ ЭРА ЭФФЕКТИВНОСТИ	67
Каракулов Фарход Зайпудинович	
MEVA-SABZAVOTCHILIK MAHSULOTLARINING EKSPORT SALOHİYATINI BOSHQARISH SAMARADORLIGINING INNOVATSION YECHIMLARI	72
Ergashev Jamshid Axmadaliyevich	
MOLIYAVIY AKTIVLARNING IQTISODIY MOHIYATI VA TIJORAT BANKLARIDA ULARNING SIFAT MEZONLARINI SHAKLLANTIRISHNING NAZARIY ASOSLARI	77
Iskandarova Munisa Hasan qizi	
MOLIYAVIY RISKLARNI BOSHQARISHDA SUN'IY INTELLEKTNI QO'LLASH IMKONIYATLARI	82
Xojiyev Jaxongir Dushabayevich, To'xtayev Kamol Po'latovich	
MARKETING VA BOZOR IQTISODIYOTI SHAROITIDA TAYYOR KIIYIMLARNING RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISH YO'LLARI	87
Bababekova Gulchexra Baxtiyarovna	
NAMANGAN VILOYATI QURILISH MATERIALLARI SANOATIDA MODERNIZATSIYA JARAYONLARIGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR VA ULARNING IQTISODIY AHAMIYATI	93
Odilova Malika Abdushukur qizi	
TURIZMNI RIVOJLANTIRISHDA ZAMONAVIY TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISHNI TAKOMILLASHTIRISH.....	98
Toshtemirov Xojjakbar Qahramon o'g'li	
ТУРИЗМ КАК ФАКТОР УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ СТРАНЫ	103
Артикова Шохида Ильясовна	
MINTAQALARDA OZIQ-OVQAT SANOATI KORXONALARI INNOVATSION SALOHİYATINI BOSHQARISH METODOLOGIYASINI JORIY ETISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGI.....	107
Dadamirzayev Muzaffar Xabibullayevich	
THEORETICAL ASPECTS OF SERVICES IN THE CONTEXT OF UZBEKISTAN'S ECONOMIC TRANSFORMATION	114
Umidjon Normurodov, Qodirov Yusufbek Suyunbek ugli	
РАЗВИТИЕ ПРЕДПРИЯТИЙ ОБУВНОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ В УСЛОВИЯХ ФОРМИРОВАНИЯ МАРКЕТИНГОВЫХ ИННОВАЦИЙ	120
Расулов Нозимжон Набиджонович	
QISHLOQ XO'JALIGI SOHASIDA ZAMONAVIY TEXNOLOGIYALARNING JORIY QILINISHI VA UNI OZIQ-OVQAT XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHDAGI AHAMIYATI.....	125
Saburov Jumanazar Saliyevich	
KAMBAG'ALLIKNI QISQARTIRISHNING IQTISODIY O'SISHGA TA'SIRI VA ICHKI BOZORNI KENGAYTIRISH IMKONIYATLARI	129
Mayliyeva Sadoqat Safayozovna	
ЭКОНОМИЧЕСКОЕ ЗНАЧЕНИЕ ТРАНСПОРТНОЙ ИНФРАСТРУКТУРЫ В УСТОЙЧИВОМ РАЗВИТИИ УЗБЕКИСТАНА.....	134
Убайдуллаев Худоёр Бахтиёр угли	

MINTAQANI BARQAROR RIVOJLANTIRISHDA PAXTA-TO'QIMACHILIK KLASSTERLARI SALOHİYATIDAN SAMARALI FOYDALANISHNING XORIJ TAJRIBASI	141
Xayitov Rustam Burxonovich	
BARQAROR MOLIYALASHTIRISH KONSEPSIYASIGA MUVOFIQ "YASHIL" INVESTITSIYALARNI RIVOJLANTIRISH.....	146
Abduraxmonov Alimardon Sodiq o'g'li	
BANK XIZMATLARI SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA RAQAMLI MARKETINGDAN FOYDALANISH.....	151
Dushamov Maxmudjon Maksudbekovich	
HUDUDLARDA TURIZMNI RIVOJLANTIRISHNING AHAMIYATI VA ISTIQBOLLARI	159
Ibodova Dilsora Ibodovna	
INVESTITION PORTFELLARNI SHAKLLANTIRISH, BAHOLASH VA BOSHQARISH.....	165
Baymanova Mavlyuda Djurayevna, Abdullaeva Shohista	
KICHIK XIZMATLAR FAOLIYATINI RASMIYLASHTIRISH ORQALI AHOLI BANDLIGI KO'RSATKICHLARINI OSHIRISH.....	170
Xalimbetov Farxad Bagibekovich	
MONOPOLIYAGA QARSHI BOSHQARUV TIZIMINI RIVOJLANTIRISH: XORIJIY TAJRIBA VA MILLIY YONDASHUVLAR.....	173
Akbarov Jasur Ikromjon o'g'li	
СТАТИСТИЧЕСКАЯ ОЦЕНКА ДИНАМИКИ И СЕЗОННОСТИ ДОХОДОВ НАСЕЛЕНИЯ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН	179
Салиходжаева Умида Абдуакбар кизи	
SUN'IY INTELLEKT ASOSIDAGI TALABNI PROGNOZLASHNING CHAKANA MARKETING INNOVATSIYASINI TAKOMILLASHTIRISHDAGI ROLI	186
Ostonaqulova Gulsaraxon Muhammadyoqub qizi	
TEMIR YO'L YO'LOVCHI TASHISH KORXONALARI IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISH MODELLARI	200
Eshboyev Ulug'bek Farxodovich	
AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA MOLIYAVIY HISOBOT VA AUDIT METOLOGIYASINI TAKOMILASHTIRISH	205
Zufarova Zilola Raxim qizi	
TIJORAT BANKLARI TOMONIDAN RISKLARNI BOSHQARISH MEXANIZMIGA TA'SIR QILUVCHI OMILLARNING EKONOMETRIK TAHLILLARI	216
Rahmonqulov Temirbek Eshmamatovich	
MULKIY SOLIQLARNING MAHALLIY BUDJET DAROMADLARINI SHAKLLANTIRISHDAGI TA'SIRINI BAHOLASH.....	222
Aliyarov Olim Abdug'aparovich	
AVTOMOBIL SANOATIDA MAHSULOT BILAN BOG'LIQ XIZMATLAR TASNIFI	231
Saidov Dilshodbek Razzakovich	
UY-JOY FONDINI SAMARALI TASHKIL QILISH VA TAKOMILLASHTIRISHNING XORIJIY TAJRIBALARI.....	236
Otajonov Tohirjon Xo'janazar o'g'li	
TURIZMNI IQTISODIYOTDA TO'G'RIDAN TO'G'RI TA'SIRINI STATISTIK TADQIQOTI.....	241
Jumanova Zilola Tuychiyevena	
RIVOJLANGAN DAVLATLAR BANK EKOTIZIMLARI VA O'ZBEKISTON BANK EKOTIZIMLARINING RIVOJLANISHI VA QIYOSIY TAHLILI	248
X.R. Aliyev	
O'ZBEKISTON OLIY TA'LIM TIZIMI UCHUN DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIGI ASOSIDA BOSHQARUV METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI	254
Abdullayev Javohir Abdumalik o'g'li	
OROL BO'YI MINTAQASIDA XIZMAT KO'RSATISH SOHASINI INNOVATSION BOSHQARISHNING TASHKILIY-IQTISODIY MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	259
Umarova Xusnora Dilmurod qizi	

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA ISHCHI KUCHIDAN SAMARALI FOYDALANISH ISTIQBOLLARI	264
Xolmurotov Salimbek Eshbekovich	
INNOVATSION KLASTERLARNI TASHKIL ETISH VA RIVOJLANTIRISHNING MOLIYAVIY MEXANIZMI	269
Quliyev Begimqul Melikovich	
ВОПРОСЫ ПОВЫШЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ УПРАВЛЕНИЯ ИННОВАЦИОННЫМИ ПРОЦЕССАМИ В КОММЕРЧЕСКИХ БАНКАХ	276
Ахмедов Самандар Сайфуллоевич	
АГРОЭКОТУРИЗМ КАК НАПРАВЛЕНИЕ ДИВЕРСИФИКАЦИИ ЭКОНОМИКИ СЕЛЬСКИХ ТЕРРИТОРИЙ УЗБЕКИСТАНА	281
Хайдаров Ойбек Зоирович	
THE IMPACT OF DIGITALIZATION ON SERVICE QUALITY AND CUSTOMER SATISFACTION IN THE HOUSEHOLD SERVICE SECTOR: EMPIRICAL EVIDENCE FROM SAMARKAND REGION	287
Pardayev Sherzod Xolmurodovich, Yuldosheva Zulfizar Sayfullayevna	
DEVELOPMENT OF INTERACTIVE MODELING METHODS FOR THE SYNTHESIS OF INTELLIGENT CONTROL SYSTEMS FOR TECHNICAL OBJECTS IN THE DIGITAL ECONOMY	293
Mamutova Aygul Kalmurzaevna	
TIJORAT BANKLARIDA INVESTITSIIYA LOYIHALARINI MOLIYALASHTIRISHDA RISKLARNI BOSHQARISH MASALALARI	298
Abdurazakova Nasiba Sultanovna	
YANGI O'ZBEKISTON SHAROITIDA SOLIQ MA'MURIYATCHILIGI TRANSFORMATSIYASI VA UNING MOLIYAVIY XAVFSIZLIKKA TA'SIRI	303
Tashmuxeimodova Yayra Atxamovna	
ZAMONAVIY AXBOROT TIZIMLARI ORQALI SOLIQ QARZDORLIGINI UNDIRISH MEXANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH XORIJIY DAVLATLAR TAJRIBASI ASOSIDA TAHLIL	308
Maxmadustov Jalol Maxmadustovich	
TA'LIM MIGRATSIIYASI VA INTEGRATSIIYA KO'RSATKICHLARINI STATISTIK TAHLILI: YEVROPA ITTIFOQI (SIRIUS) TAJRIBASI VA O'ZBEKISTON AMALIYOTI	314
Abdullayeva Gulhayot Shuhratovna	
HUDUDIIY SANOAT KORXONALARI FAOLIYATINI KO'P OMILLI STATISTIK TAHLIL ETISHDAGI ILG'OR XORIJIY TAJRIBALAR VA ULARDAN FOYDALANISH YO'LLARI	319
Tag'oyev Feruz Yorqulovich	
RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ORQALI HUDUDIIY INVESTITSIIYA MUHITINI TAKOMILLASHTIRISH: QASHQADARYO VILOYATI MISOLIDA TAHLIL VA TAVSIYALAR	326
Egamberdiev Abbasxon Sherali o'g'li	
KICHIK BIZNESDA INNOVATSION FAOLIYATNI TASHKIL ETISH VA RAG'BATLANTIRISH MEXANIZMLARI	331
Nurullayev Baxrom Botirovich	
YASHIL IQTISODIYOTGA O'TISHDA RIVOJLANGAN MAMLAKATLAR TAJRIBASIDAN FOYDALANISH	337
Ne'matova Mavsuma	
ZAMONAVIY IQTISODIYOTDA ISLOMIY MOLIYA VA NOBANK KREDIT TASHKILOTLARIDA STRATEGIK BOSHQARUVNING NAZARIY ASOSLARI	341
Galatov Abbas Alibekovich, Xalilov Nurullo Xamidillayevich	
IQTISODIIY FAOLLIKNI OSHIRISHGA QARATILGAN DAVLAT FISKAL SIYOSATI HOLATI TAHLILI	346
Xudayberginova Nigora Turgunbayevna	
MEHNATGA HAQ TO'LASHTIRISH MOHIYATI VA ULARNI HISOBGA OLIISHNING ASOSIY VAZIFALARI	356
Anvar Raximov Maxmarasulovich	
"CRADLE TO CRADLE" VA "CRADLE TO GRAVE" KONSEPSIYALARINING UMUMIY VA XUSUSIY JIHATLARI	360
Sodikov Zokir Rustamovich	
MINTAQADA PARRANDACHILIK SANOATINING SHAKLLANISHI VA RIVOJLANISH BOSQICHLARI	366
Qarshiyev Obidjon Egamberdiyevich	

AKSIYADORLIK JAMIYATLARINING BARQAROR RIVOJLANISH STRATEGIYALARI VA MINTAQA IQTISODIYOTIGA TA'SIRI: KEYNESIAN YONDASHUV NUQTAI NAZARIDAN.....	370
Shermatov G'ofurjon G'ulamovich	
QURILISH KORXONALARIDA INQIROZGA QARSHI BOSHQARUVNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI (ROSSIYA TAJRIBASI)	377
O'rinboyev Doniyorjon Baxtiyorjon o'g'li	
RIVOJLANGAN MAMLAKATLARDA YASHIL XIZMATLAR SEKTORINING TRANSFORMATSIYASI.....	385
Aliqulova Laylo Ziyadin qizi	
VIRTUAL TA'LIM MUHITI ORQALI TALABALARNING MULOQOT KO'NIKMALARINI SHAKLLANTIRISH OMILLARI.....	390
Bozorova Muazzam Hamid qizi, Hakimova Mushtariybonu Hamid qizi	
MINTAQA IQTISODIYOTIDA TRANSPORT INFRATUZILMASINI TAKOMILLASHTIRISH KO'RSATKICHLARINI EKONOMETRIK MODELLASHTIRISH VA PROGNOZLASHTIRISH	395
Qo'ziyboyev Umarbek Ulug'bekovich	
ОЦЕНКА СТОИМОСТИ И РИСКОВ ПРЯМЫХ ИНОСТРАННЫХ ИНВЕСТИЦИЙ (FDI)	400
Бахтиярова Дильноза Мадминджановна	
XIZMAT KO'RSATISH TARMOQLARIDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYA VA MONOPOLIYAGA QARSHI NAZORATNING AHAMIYATI.....	407
Bekbutayev Nodirjon Fayzullayevich	
O'ZBEKISTONDA INTEGRATSIYALASHGAN YASHIL MOLİYALASHTIRISH ARHITEKTURASI: KONSEPTUAL MODEL VA AMALIY TAKLIFLAR.....	412
Qulliyev Ulug'bek Mirzayevich	
BANK TIZIMI FAOLIYATI MISOLIDA MOLİYAVIY ISLOHOTLAR SHAROITIDA KORXONALAR LIKVIDLIGINI OSHIRISH MASALALARI.....	419
Iminova Nurjahon Qodirjon qizi, Karimov Sardorbek Shuxratjon o'g'li	

BANK TIZIMI FAOLIYATI MISOLIDA MOLIYAVIY ISLOHOTLAR SHAROITIDA KORXONALAR LIKVIDLIGINI OSHIRISH MASALALARI

Iminova Nurjahon Qodirjon qizi

Bektemir tumani 291-IDUM, iqtisodiyot fani o'qituvchisi

Karimov Sardorbek Shuxratjon o'g'li

“OCTOBANK” AJ, Korporativ kreditlash bo'limi bosh mutaxassisi

Annotatsiya. Mazkur maqolada bugungi kunda zamonaviy likvidlikni boshqarish strategiyalari moliya sektoridagi chuqur strukturaviy islohotlar sharoitida korxonalarning moliyaviy barqarorligini ta'minlashda muhim omil ekanligi ilmiy asosda yoritib berilgan. Tadqiqotda korxonalarning, asosan moliyaviy institutlarning, to'lov qobiliyatini ta'minlash mexanizmlari hamda ularning barqaror rivojlanishiga ta'sir ko'rsatuvchi makroiqtisodiy omillar tahlil qilingan. Tahlil Moliyaviy sektorni baholash dasturi (FSAP) materiallari va O'zbekiston Respublikasi Markaziy bankining 2024–2025 yillarga oid hisobotlari asosida olib borilgan. Shuningdek, likvid aktivlarni samarali boshqarish va moliyaviy barqarorlikni mustahkamlashda Bazel qo'mitasining xalqaro standartlarini joriy etish hamda raqamlashtirish jarayonlarining ahamiyati alohida ta'kidlangan.

Kalit so'zlar: yashil iqtisodiyot, likvidlik, moliyaviy barqarorlik, to'lov qobiliyati, Basel standartlari, raqamlashtirish.

Abstract. This article substantiates that, under current conditions, modern liquidity management strategies have become a key tool for ensuring the financial stability of enterprises amid profound structural reforms in the financial sector. The study examines mechanisms for maintaining enterprise solvency, primarily within financial institutions, as well as macroeconomic factors influencing their sustainable performance. The analysis is based on data from the Financial Sector Assessment Program (FSAP) and official reports of the Central Bank of the Republic of Uzbekistan for 2024–2025. Particular attention is paid to the implementation of international Basel Committee standards and digitalization processes as effective instruments for optimizing liquid assets and strengthening financial resilience.

Key words: green economy, liquidity, financial stability, solvency, Basel standards, digitalization.

Аннотация. В данной статье обосновано, что в современных условиях стратегии управления ликвидностью становятся ключевым инструментом обеспечения финансовой устойчивости предприятий в период глубоких структурных реформ финансового сектора. В исследовании рассматриваются механизмы поддержания платежеспособности предприятий, преимущественно финансовых институтов, а также макроэкономические факторы, оказывающие влияние на их устойчивое развитие. Анализ основан на данных Программы оценки финансового сектора (FSAP) и официальных отчетах Центрального банка Республики Узбекистан за 2024–2025 годы. Особое внимание уделяется внедрению международных стандартов Базельского комитета и процессам цифровизации как эффективным инструментам оптимизации структуры ликвидных активов и повышения устойчивости банковского сектора.

Ключевые слова: зеленая экономика, ликвидность, финансовая устойчивость, платежеспособность, стандарты Базеля, цифровизация.

KIRISH

Likvidlik har qanday korxonaning hayotiyiligi va barqarorligini belgilovchi asosiy moliyaviy ko'rsatkichlardan biridir. U aktivlarning tezkor va sezilarli yo'qotishlarsiz pul mablag'lariga aylantirilish darajasini ifodalab, moliyaviy barqarorlikni ta'minlashda muhim omil hisoblanadi. Shu bois, likvidlikni samarali boshqarish korxona faoliyatining uzluksizligini ta'minlash, moliyaviy xatlarni kamaytirish hamda investorlar va kreditorlar ishonchini mustahkamlashda muhim ahamiyat kasb etadi.

O'zbekiston moliya sektori uchun 2024–2025 yillar muhim burilish davri bo'lib, ushbu davrda Xalqaro valyuta jamg'armasi va Jahon banki tomonidan Moliyaviy sektorni baholash dasturi (FSAP) doirasida birinchi kompleks

baholash amalga oshirildi. Mazkur baholash bank tizimining institutsional barqarorligi, likvidlikni boshqarish mexanizmlari va xalqaro me'yorlarga moslashuv darajasini aniqlashda muhim ahamiyatga ega bo'ldi.

Real sektorni likvidlik bilan ta'minlovchi asosiy bo'g'in bo'lgan bank tizimining barqaror faoliyati, avvalo, xalqaro tartibga solish va prudensial nazorat standartlarini joriy etish darajasi bilan bevosita bog'liqdir. Likvidlikning yetarli darajada ta'minlanishi to'lov intizomini mustahkamlash, moliyaviy xatarlarni minimallashtirish hamda bank va korxonalar faoliyatining barqarorligini kafolatlashga xizmat qiladi [1].

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Mazkur maqolada likvidlik va bank faoliyati bilan bog'liq masalalarni yoritishda yetakchi xorijiy va mahalliy olimlarning nazariy hamda amaliy tadqiqotlariga tayangan holda adabiyotlar tahlili amalga oshirildi. Xususan, Brealey R., Myers S., Allen F., shuningdek, Lavrushin O. I. va Jukov E. F. tomonidan olib borilgan ilmiy izlanishlar bank likvidligi, moliyaviy barqarorlik va risklarni boshqarish masalalarini chuqur tahlil qilish uchun muhim nazariy asos bo'lib xizmat qildi.

2019–2023 yillar davomida shakllangan makroiqtisodiy va inflyatsiyaviy sharoitlar bank tizimi likvidlik ko'rsatkichlariga turlicha ta'sir ko'rsatdi. Xususan, 2020-yildagi global inqiroz iqtisodiy faollikning qisqarishiga olib kelgan bo'lsa-da, keyingi tiklanish yillari va narxlar darajasining oshishi bank xizmatlari bozorida faollikning qayta tiklanishiga zamin yaratdi. Ushbu davrda bank moliyasi nisbatan barqarorligini namoyon etib, pandemiya sharoitida yuzaga kelgan tashqi zarbalarga moslashuvchanlik bilan javob bera oldi.

Natijada, 2022-yil oxiriga kelib, sof barqaror moliyalashtirish koeffitsiyenti pandemiya oldi davriga nisbatan 17 % ga oshdi, bu esa bank tizimining likvidlikni boshqarishdagi samaradorligini ko'rsatadi. Banklar talabdagi o'zgarishlarga tezkor moslashib, tarif siyosatini takomillashtirdi hamda masofaviy bank xizmatlari, raqamli operatsiyalar va innovatsion moliyaviy texnologiyalarni keng joriy etish orqali inqiroz sharoitida ham faoliyat samaradorligini saqlab qoldi. Shu tariqa, makroiqtisodiy omillar tezkor (oniy) likvidlik koeffitsiyentiga muayyan ta'sir ko'rsatgan bo'lsa-da, bank tizimi umumiy holda o'zining o'sish va rivojlanish salohiyatini saqlab qoldi.

Shuningdek, xalqaro miqyosda Basel III doirasida ishlab chiqilgan likvidlik riskini o'lchash va monitoring qilish standartlari, jumladan, LCR (Liquidity Coverage Ratio) va NSFR (Net Stable Funding Ratio) ko'rsatkichlari bo'yicha asosiy hujjatlar hamda riskga asoslangan kapital talablari turli mamlakatlar tajribasi asosida o'rganildi. Ushbu yondashuvlar milliy bank tizimi uchun moslashtirilgan xulosa va takliflar ishlab chiqishda muhim ilmiy asos bo'lib xizmat qildi.

Milliy darajada esa O'zbekiston Respublikasida likvidlikka oid rasmiy statistik ma'lumotlar, normativ-huquqiy hujjatlar hamda FSAP hisobotlari chuqur tahlil qilindi. Mazkur manbalar bank tizimining joriy holati, likvidlik darajasi va rivojlanish tendensiyalarini aniqlash hamda moliyaviy islohotlar sharoitida istiqbolli yo'nalishlarni belgilash imkonini berdi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur maqolada bank-moliya sohasidagi zamonaviy tendensiyalar hamda ularning O'zbekiston moliya bozoriga moslashuv imkoniyatlari kompleks tahlil qilindi. Tadqiqot jarayonida qiyosiy tahlil, kontent-tahlil va statistik tahlil usullaridan foydalanildi. Shuningdek, davlat darajasida likvidlikni oshirishning samarali strategiyalaridan biri sifatida bank qonunchiligini Bank nazorati bo'yicha Bazel qo'mitasining samarali bank nazorati tamoyillariga muvofiqlashtirish masalalari o'rganildi va joriy etilayotgan o'zgarishlar baholandi.

Likvidlikni oshirish maqsadida korxonalar fond bozori instrumentlaridan tobora faol foydalanmoqda. 2025-yil O'zbekistonda shartli ravishda "obligatsiyalar yili" sifatida qayd etilib, "Toshkent" fond birjasida obligatsiyalar bo'yicha aylanma 1,4 trln so'mga yetdi va bu ko'rsatkich avvalgi yillardagidan sezilarli darajada yuqori bo'ldi. Aylanma mablag'larning bunday o'sishi puxta strategik yondashuvlar asosida amalga oshirilgani bilan izohlanadi.

Ushbu strategiyalar doirasida xususiylashtirish va IPO mexanizmlari orqali davlat banklarini transformatsiya qilish hamda ularni IPO orqali sotuvga tayyorlash uzoq muddatli kapital jalb etishning muhim usuli sifatida qaralmoqda. Shu bilan birga, ekspertlar geosiyosiy vaziyatdagi noaniqliklar sababli mintaqaning strategik aktivlariga investorlar qiziqishi nisbatan pasayganini qayd etadilar. Bu holat "O'zsanoatqurilishbank" va "Asakabank" kabi yirik banklarni xususiylashtirish jarayonlarining ehtiyotkorlik bilan va bosqichma-bosqich olib borilishiga olib kelmoqda.

Sektor konsolidatsiyasi, faoliyat miqyosini kengaytirish va resurs bazasini mustahkamlash maqsadida banklar o'rtasidagi hamkorlik va birlashuv jarayonlari ham muhim ahamiyat kasb etmoqda. Shu jarayonda KPI (asosiy samaradorlik ko'rsatkichlari) ni joriy etish muhim boshqaruv vositasi sifatida qaraladi.

Davlat banklari uchun samaradorlikning qat'iy mezonlari belgilangan bo'lib, jumladan kapital yetarliligi koeffitsiyentini 15–16 % darajasida saqlash talabi asosiy ko'rsatkichlardan biri hisoblanadi. Ushbu talab banklarning moliyaviy barqarorligini mustahkamlash va likvidlik risklarini samarali boshqarishga xizmat qiladi.

2025-yilda pul massasida (M2) naqd pullar ulushining 18,9 % gacha kamayishi hisob-kitoblarni raqamlashtirish strategiyasining muvaffaqiyatli amalga oshirilayotganidan dalolat beradi. Bu holat korxonalar uchun mablag'lar aylanishining tezlashuvi va inkassatsiya xarajatlarning kamayishini anglatadi.

Bundan tashqari, likvidlikni oshirish maqsadida Markaziy bank tomonidan tezkor likvidlikni qo'llab-quvvatlash mexanizmlari joriy etilgan. Xususan, kunduzgi (intraday) foizsiz kreditlar banklarga operatsion kun davomida to'lovlarning uzluksizligini ta'minlash imkonini bermoqda. Resurslar bazasining kengayishida REPO operatsiyalari muhim rol o'ynab, banklararo REPO bitimlarining pul bozoridagi umumiy hajmdagi ulushi qariyb 60 % ga yetdi. Bu esa moliyaviy resurslarning yuqori darajada harakatchanligini ta'minlamoqda.

Qo'shimcha ravishda, ekspert intervyulari o'tkazilib, moliyaviy kompaniyalar hamda nazorat organlari vakillarining fikrlari o'rganildi. Ushbu yondashuv milliy moliya bozorida mavjud muammolarni aniqlash va istiqbolli rivojlanish yo'nalishlarini belgilashga xizmat qildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Jahon iqtisodiyoti rivojlanishining 2025-yilgi baholashlariga ko'ra, Bazel qo'mitasining 29 tamoyilidan 16 tasi "katta darajada muvofiq" deb baholangan. Bu holat prudensial tartibga solish choralarning izchil joriy etilishi ijobiy natijalar berayotganini ko'rsatadi. Olingan natijalar turli standartlar kesimida baholandi.

Xususan, MSFO 9 (IFRS 9) standartlarini joriy etish xalqaro moliyaviy hisobot standartlariga moslashishni ta'minlab, aktivlarni aniqroq tasniflash va kredit risklarini yanada puxta baholash imkonini bermoqda.

Shuningdek, LCR va NSFR koeffitsiyentlari bo'yicha natijalar bank tizimida likvidlikning yetarli darajada ekanini tasdiqlaydi. 2025-yil iyun holatiga ko'ra, bank sektorida likvidlikni qoplash koeffitsiyenti (LCR) 191,7 % (minimal talab — 100 %), sof barqaror moliyalashtirish koeffitsiyenti (NSFR) esa 115,7 % ni tashkil etdi.

Bundan tashqari, "To'lovga qobiliyatsizlik to'g'risida"gi Qonunning (2022-yil) yangi tahriri muammoli aktivlarni boshqarish samaradorligini oshirib, likvid mablag'larning bo'shatilishiga ijobiy ta'sir ko'rsatdi. Natijada, bank sektorida likvidlik darajasining barqaror o'sish tendensiyasi shakllandi. Quyida bank sektorining likvidligi dinamikasi tahlili keltiriladi (1-jadval).

1-jadval. Bank sektorining likvidligi dinamikasi¹

Ko'rsatkich nomi	01-06-2024	01-06-2025
Yuqori likvidli aktivlar (mlrd so'm)	100 984	144 599
Yuqori likvidli aktivlarning jami aktivlarga nisbati, %	14,7	17,4
Likvidlikni qoplash koeffitsiyenti (minimal qiymat — 100 %)	160,0	191,7
Sof barqaror moliyalashtirish koeffitsiyenti (minimal qiymat — 100 %)	111,1	115,7
Tezkor (oniy) likvidlik koeffitsiyenti (minimal qiymat — 25 %)	93,6	124,9

Yuqoridagi jadval 2024–2025 yillar davomida bank sektorining likvidligi ko'rsatkichlari dinamikasini aks ettiradi. Jadval asosida quyidagi ilmiy xulosalarni keltirish mumkin.

2025-yil 1-iyun holatiga ko'ra yuqori likvidli aktivlar hajmi 144 599 mlrd so'mni tashkil etib, 2024-yil 1-iyundagi 100 984 mlrd so'mga nisbatan sezilarli darajada oshdi. Mazkur o'sish bank tizimida likvid resurslar bazasining mustahkamlanayotganini hamda ehtiyotkor va muvozanatli likvidlik siyosati yuritilayotganini ko'rsatadi.

Ushbu ko'rsatkich 14,7 % dan 17,4 % gacha oshdi. Bu banklar aktivlar tarkibida tezkor pulga aylantiriladigan vositalar ulushi kengayganini anglatib, qisqa muddatli majburiyatlarni bajarish qobiliyatining mustahkamlanganidan dalolat beradi.

LCR ko'rsatkichi 160,0 % dan 191,7 % gacha oshib, belgilangan minimal talab (100 %)dan deyarli ikki baravar yuqori darajada shakllandi. Bu bank sektorining qisqa muddatli likvidlik xatarlariga nisbatan yuqori darajada barqaror va himoyalangan ekanini tasdiqlaydi.

NSFR 111,1 % dan 115,7 % gacha oshdi. Ushbu ijobiy dinamika banklarning uzoq muddatli moliyalashtirish manbalari yanada barqarorlashganini ko'rsatib, tarkibiy likvidlik xatarlarining kamayishiga xizmat qilmoqda.

Mazkur ko'rsatkich 93,6 % dan 124,9 % gacha o'sdi va belgilangan minimal me'yor (25 %)dan ancha yuqori darajada shakllandi. Bu holat banklarning eng qisqa muddatli majburiyatlarni ham uzluksiz va muammosiz bajarish imkoniyatiga ega ekanini ko'rsatadi.

¹ Bank sektorining likvidligi dinamikasi. O'zbekiston Respublikasi Markaziy bankining 2025-yil 25-iyundagi statistik hisoboti asosida.

XULOSA VA TAKLIFLAR

O'zbekistonning hozirgi iqtisodiy sharoitida korxonalar va banklar likvidligini oshirish bo'yicha samarali strategiya davlat tomonidan prudensial tartibga solish, xususan Bazel III standartlarini joriy etish hamda bozor mexanizmlari, jumladan obligatsiyalar bozorini rivojlantirish va moliyaviy jarayonlarni raqamlashtirish o'rtasidagi o'zaro sinergiyaga asoslanadi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, tashqi geosiyosiy xatarlar mavjud bo'lishiga qaramay, shakllantirilgan kapital va likvidlik buferlari moliyaviy tizimning turli tashqi va ichki zarbalarga nisbatan barqarorligini ta'minlamoqda. Jadval ma'lumotlari asosida olib borilgan tahlillar 2024–2025 yillar davomida O'zbekiston bank sektorida likvidlik darajasi barcha asosiy ko'rsatkichlar bo'yicha izchil va sezilarli darajada yaxshilanganini tasdiqlaydi. Xususan, qisqa muddatli aktivlarni samarali boshqarish, debitor qarzdorlikni optimallashtirish hamda fond bozori instrumentlaridan faol foydalanish likvidlikni oshirishning eng muhim omillaridan biri sifatida namoyon bo'ldi, raqamli to'lov tizimlari va aktiv-passivlarni muvofiqlashtirish (ALM) strategiyasining keng joriy etilishi esa banklarning operatsion barqarorligini mustahkamladi. Shu bilan birga, pul oqimlarini samarali rejalashtirish va mablag'larning kelimi hamda chiqimini oldindan prognozlash naqd pul yetishmovchiligi yoki ortiqcha mablag'lar yuzaga kelishining oldini olib, qisqa muddatli majburiyatlarni o'z vaqtida bajarish imkonini yaratmoqda. Debitor qarzdorlikni qisqartirish va to'lov intizomini kuchaytirish mablag'lar aylanishini tezlashtirib, likvidlikning mustahkamlanishiga xizmat qilmoqda. Qisqa muddatli yuqori likvid aktivlar, jumladan naqd pul, bank hisobvaraqlari va qimmatli qog'ozlar ulushining oshishi aktivlarning tez pulga aylanish imkoniyatini kengaytirib, favqulodda holatlarda majburiyatlarni qoplash qobiliyatini kuchaytirmoqda. Fond bozori instrumentlari, xususan obligatsiyalar, davlat qimmatli qog'ozlari va repo-operatsiyalar orqali mablag' jalb etish banklar va korxonalarga qisqa va uzoq muddatli moliyaviy ehtiyojlarni muvozanatli qondirish imkonini berib, likvidlik manbalarining diversifikatsiyasi va barqarorligini oshirmoqda. Raqamli to'lov tizimlarining joriy etilishi naqd pullar ulushini qisqartirib, elektron pul oqimlarini kengaytirish orqali mablag'lar aylanish tezligini oshirish va operatsion xarajatlarni kamaytirishga xizmat qilmoqda. Aktiv-passivlarni muvofiqlashtirish mexanizmlarining takomillashuvi esa likvidlik xatarlarini samarali boshqarish, qisqa muddatli yetishmovchiliklarni kamaytirish va resurslarni oqilona taqsimlash imkonini bermoqda. Umuman olganda, Bazel III talablariga mos keluvchi likvidlik koeffitsiyentlarining yuqori darajada shakllanishi bank tizimining moliyaviy barqarorligini mustahkamlab, ichki va tashqi iqtisodiy xatarlarga nisbatan chidamliligini oshirmoqda hamda O'zbekiston bank sektorida samarali regulyator siyosat va ehtiyotkor likvidlik boshqaruvi izchil amalga oshirilayotganidan dalolat beradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. O'zbekistonda Xalqaro valyuta jamg'armasi va Jahon banki tomonidan o'tkazilgan Moliyaviy sektorni baholash dasturining (FSAP) birinchi bosqichi natijalari (2024–2025-yillar). Tartibga soluvchi bazaning xalqaro standartlarga muvofiqligi va bank tizimi barqarorligi bo'yicha hisobot. https://cbu.uz/upload/iblock/451/hy7fxn87st0r0zfk38j4g0h1oslvqld7/Prezentatsiya_FSAP_Eng.pdf
2. 2025-yil hamda 2026–2027-yillar davri uchun pul-kredit siyosatining asosiy yo'nalishlari. O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki Boshqaruvining 2024-yil 23-noyabrdagi 37/1-son qarori bilan tasdiqlangan. https://cbu.uz/upload/medialibrary/ddf/lvnsmpnn1frdtvkeeqybtuwsoie3cbz7/Osnovnye-napravleniya_DKP.pdf
3. Bank sektorining likvidligi dinamikasi. O'zbekiston Respublikasi Markaziy bankining 2025-yil 25-iyundagi statistik hisoboti. <https://cbu.uz/ru/statistics/bankstats/2563346/>
4. 2025-yil II choragi yakunlari bo'yicha O'zbekiston bank sektoridagi tendensiyalar tahlili. Iqtisodiy tadqiqotlar va islohotlar markazi (ITIM). Tijorat banklari faolligi reytingi va faollik indeksi.
5. Isakov O. "Sotilmayapti va xaridorlar juda kam" — O'zbekiston davlat banklarini xususiy lashtirish bo'yicha tahliliy material. Spot.uz nashri, 2025-yil 29-avgust.
6. Naqd pul aylanmasi o'smoqda, biroq ularning pul massasidagi ulushi qisqarishda davom etmoqda. O'zbekiston Respublikasi Markaziy bankining naqd pul muomalasi bo'yicha qisqacha sharhi (2025-yil iyul).
7. 2025-yilda qaysi aksiyalar eng ko'p qimmatlashdi va arzonlashdi: fond bozori bo'yicha tahliliy sharh. Spot.uz va Kap Depo investitsiya banki.
8. 2025-yilning birinchi yarmi uchun moliyaviy barqarorlik sharhi. O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki. Makromoliyaviy sharoitlar bahosi va stress-test natijalari.
9. World Economic Outlook: 2025–2026-yillar uchun O'zbekiston YaIM o'sishi prognozi. Xalqaro valyuta jamg'armasi (XVJ) hisoboti, 2025-yil oktyabr. <https://www.finmarket.ru/database/news/6492381>

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2026. № 1

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.
Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>